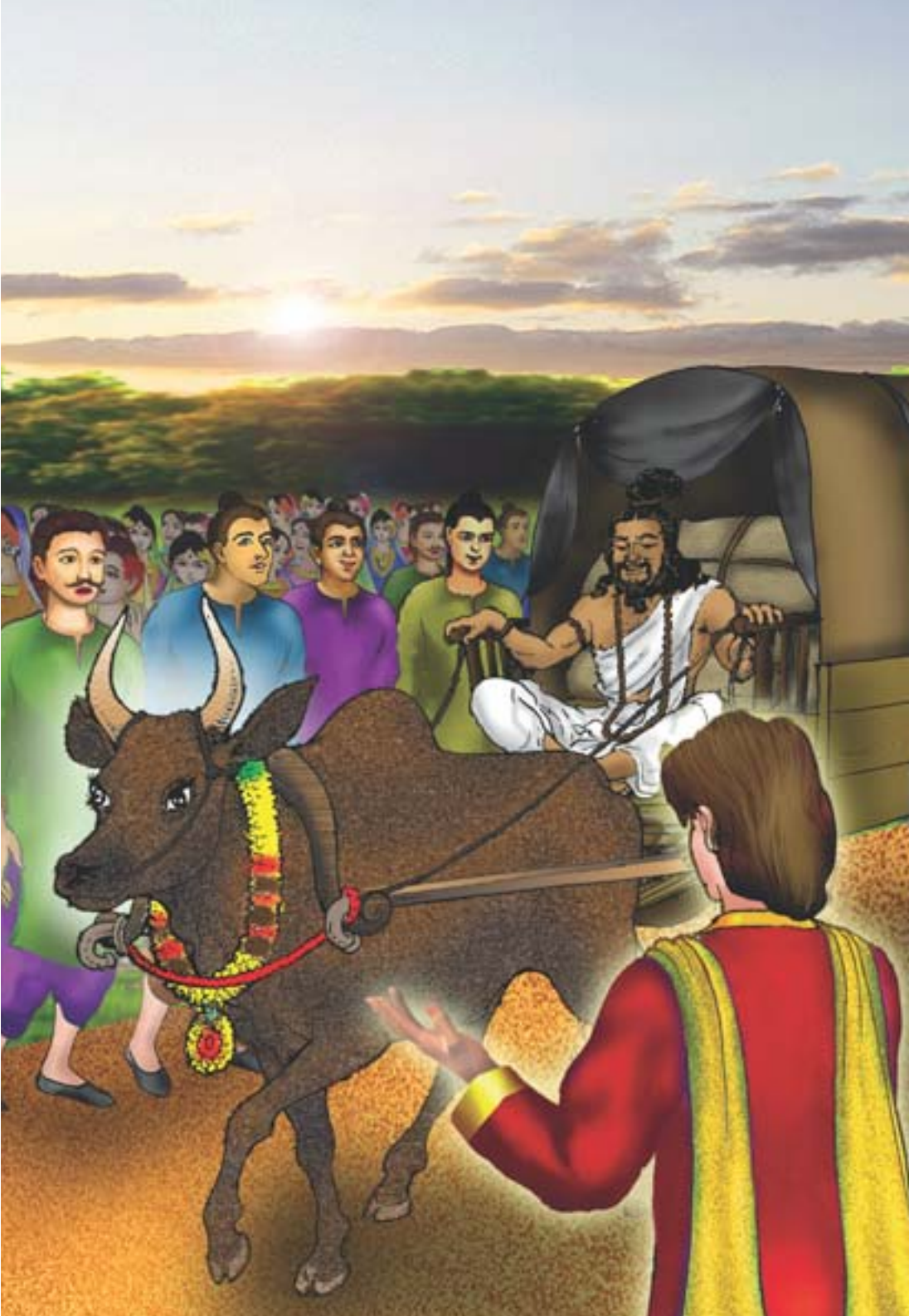

๕๑

โค นัน ทิ วิ ส า ล

เรากล่าวบุคคลผู้เปล่งวาจาไม่หยาบคาย
อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นรู้แจ่มแจ้งกันได้
เป็นคำจริง ไม่ทำให้ใครๆ ขัดใจกันนั้น ว่าเป็นพราหมณ์

โคนันทิวาสาล

๔๓๕

สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนมีพื้นฐานของชีวิตเหมือนกัน เพราะต่างเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งสิ้น ตั้งแต่วันแรกเกิดจนกระทั่งถึงวันที่หลับตาลาโลก ทุกชีวิตล้วนมีความทุกข์เป็นพื้นฐาน เหมือนกับโลกที่มีความมืดเป็นพื้นฐาน แต่ที่เราเห็นแสงสว่าง ก็เพราะมีแสงอาทิตย์ แสงจันทร์ หรือ แสงไฟ จึงทำให้โลกเราสว่างได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเราเข้าใจ ความเป็นจริงของชีวิตว่าชีวิตเป็นทุกข์แล้ว เราจะได้เกิดความ เบื่อหน่ายในทุกข์ทั้งหลาย และรีบขวนขวายหาทางหลุดพ้นจาก ทุกข์ การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุด สำหรับชีวิตของผู้ที่ปรารถนาความหลุดพ้น เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อกกุกส์ วิณฺญาปณิ คิริํ สจฺจํ อุทฺติรเย

ยาย นากิสเซ กิณฺณลิตฺตํ มหํ พุรุมิ พฺราหฺมณํ

เรากล่าวบุคคลผู้เปล่งวาจาไม่หยาบคาย อันเป็นเหตุ ให้ผู้อื่นรู้แจ่มแจ้งกันได้ เป็นคำจริง ไม่ทำให้ใครๆ ชัดใจกันนั้น ว่าเป็นพราหมณ์”

วาจาสุภาสิต หมายถึง คำพูดที่ดี ซึ่งคำพูดนั้นต้องเป็น คำจริง สุภาพ ถูกกาลเทศะ พูดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์และ ต้องพูดด้วยจิตเมตตา มีความปรารถนาดี อยากให้คนฟังมี

โคนันทิวีสาล

๔๗๖

ความสุข มีความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป

คำพูดที่ไพเราะเสนาะโสต ใครๆ ก็อยากฟัง ถ้าพูดดีเป็นศรีแก่ตัว และเป็นทางมาแห่งความเลื่อมใสของผู้ฟัง ผู้รู้กล่าวว่า วาจาเป็นเช่นเดียวกับใจ เราจะรู้ว่าใครเป็นอย่างไร ก็ดูได้จากคำพูด คำพูดของมนุษย์สามารถยกใจผู้ฟังให้สูงขึ้นได้ พวกเรานักสร้างบารมี ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรของชาวโลก ควรกล่าวแต่ถ้อยคำที่ไพเราะ เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน พูดยกใจให้ทุกคนอยากทำความดี คำพูดที่ดีที่สุดจะออกมาจากแหล่งที่บริสุทธิ์ที่เกิดจากการทำใจหยุดนิ่งในกลางกาย มีใช้แต่มนุษย์เท่านั้นที่ปรารถนาจะฟังถ้อยคำอันไพเราะ แม้แต่สัตว์เดียรัจฉาน ก็ยังปรารถนาจะฟังถ้อยคำที่ไพเราะเช่นกัน

*ดังจะเห็นได้จากอดีตกาล ครั้งที่พระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นโค เมื่อเติบโตเป็นลูกโคหนุ่ม พราหมณ์คนหนึ่งได้นำไปเลี้ยงดู และตั้งชื่อให้ว่า นันทิวีสาล พราหมณ์มีความรักใคร่โคนันทิวีสาลมาก เลี้ยงดูด้วยความทะนุถนอมดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีราวกับเป็นลูกของตน

โคนันทิวีสาลเติบโตใหญ่ขึ้น มีรูปร่างลำลั่น แข็งแรง ก็คิดจะตอบแทนคุณของพราหมณ์ที่เลี้ยงดูตนเองมาด้วยความเมตตา

โคนันทวิศาล

๔๗๓

วันหนึ่งจึงกล่าวกับพราหมณ์ว่า “พราหมณ์ ท่านจงเข้าไปหาโควินทกเศรษฐี แล้วเดิมพันกับเศรษฐีด้วยทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ โดยบอกเขาว่า โคของท่านสามารถลากเกวียนที่บรรทุกของจนเต็ม แล้วผูกติดๆ กัน ๑๐๐ เล่ม ให้เคลื่อนที่ไปได้”

พราหมณ์ฟังดังนั้นก็ดีใจ รีบไปที่บ้านของเศรษฐี แล้วถามว่า “ในเมืองนี้ โคของใครมีเรี่ยวแรงมากที่สุด” เศรษฐีตอบพราหมณ์ว่า “ทั่วทั้งนคร ไม่มีโคตัวใด ที่มีเรี่ยวแรงมากเท่าโคของเรา” พราหมณ์กล่าวว่า “แต่โคของเราตัวหนึ่ง สามารถลากเกวียน ๑๐๐ เล่ม ที่ผูกติดๆ กันให้เคลื่อนที่ไปได้” เศรษฐีไม่เชื่อเลยมีการเดิมพันกันด้วยทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ

เมื่อถึงวันกำหนดนัดประลองกำลังพราหมณ์ได้เอาเกวียน ๑๐๐ เล่ม ซึ่งเต็มไปด้วยทราย กรวดและหิน เป็นต้น ผูกให้ติดกัน แล้วอาบน้ำให้โคนันทวิศาล เติมด้วยของหอม เอาพวงดอกไม้คล้องคอ แล้วพามาเทียมเกวียน

ด้วยความตื่นเต้น จนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ทันทีที่ได้ยินเสียงสัญญาณ พราหมณ์เงื้อปากขึ้นพร้อมกับตะโกนว่า “เจ้าโคโง่ง จงลากไป เจ้าโคโง่ง รีบลากไปเร็วๆ” โคนันทวิศาลได้ยินคำพูดที่แข่งกระด้างซึ่งไม่เคยได้ยินมาก่อนเลยก็สะเทือนใจ คิดว่า “พราหมณ์เรียกเราผู้ไม่โง่งว่าเป็นโคโง่ง”

โคนันทิวีสาล

๔๗๘

จึงยืนนิ่งอยู่กับที่ตรงนั้นเอง ไม่ยอมออกแรงลากเกวียน ทำให้พราหมณ์แพ้นั้นแก่เศรษฐี ต้องเสียทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ พราหมณ์ทั้งอับอายทั้งเสียดาทรัพย์ ได้แต่กลับไปนอนชมอยู่ที่บ้านด้วยความเสียใจ

ฝ่ายโคนันทิวีสาล เห็นพราหมณ์มีความโศกเศร้า ก็สงสารจึงเข้าไปถามว่า “พราหมณ์ ท่านนอนหลับหรือ” พราหมณ์ตอบว่า “เราแพ้นั้นต้องเสียทรัพย์ถึง ๑,๐๐๐ กหาปณะ จะนอนหลับได้อย่างไร” โคนันทิวีสาลถามว่า “ท่านพราหมณ์ ตั้งแต่ฉันอยู่ในเรือนของท่านมา ฉันเคยคดโกง เกะกะเกร หรือทำอะไรให้ท่านเดือดเนื้อร้อนใจบ้างหรือ” พราหมณ์ตอบว่า “ไม่เคยเลย” โคนันทิวีสาลบอกว่า “ถ้าอย่างนั้น ทำไมท่านถึงเรียกฉันว่า เจ้าโคโง่งล่ะ ฟังแล้วบั่นทอนกำลังใจเหลือเกิน ท่านแพ้นั้นเพราะคำพูดของท่านเองไม่ใช่เพราะฉันไม่มีกำลังที่จะลากเกวียนหรอก”

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น ก็สำนึกได้ และรู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง โคนันทิวีสาลจึงบอกให้พราหมณ์ไปเติมพันกับเศรษฐีอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเงินเติมพันเป็น ๒ เท่า แต่ขอร้องพราหมณ์ว่าอย่าเรียกตนเองว่าเป็นโคโง่ง พราหมณ์ได้ฟังคำของโคนันทิวีสาลแล้ว รู้สึกดีใจเหมือนได้ชีวิตใหม่ รีบไปเติมพันกับเศรษฐีอีกครั้งหนึ่งด้วยทรัพย์ ๒,๐๐๐ กหาปณะ โดยผูกเกวียน ๑๐๐ เล่ม

โคนันทิวีสาล

๔๗๕

ที่เต็มไปด้วยทราย กรวดและหินให้ติดกัน ดังเช่นคราวก่อน

เมื่อสัญญาณดั่งขึ้น พราหมณ์ลูบหลังโคนันทิวีสาล พลาญพุดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยนว่า “โคผู้เจริญ พ่อจงลากไปเถอะ โคผู้เจริญ พ่อจงลากไป” โคนันทิวีสาลได้ลากเกวียนทั้ง ๑๐๐ เล่ม ที่ผูกติดกัน ให้เคลื่อนที่ไปได้ เศรษฐีเห็นดั่งนั้น จึงมอบทรัพย์ ๒,๐๐๐ กหาปณะ ให้แก่พราหมณ์ แม้พวกชาวบ้านต่างชื่นชมพากันให้ทรัพย์แก่โคนันทิวีสาลเป็นอันมาก ทรัพย์ทั้งหมดนั้นก็ไดตกเป็นของพราหมณ์

จะเห็นได้ว่า การกล่าววาจาทุพภาษิต เช่น คำหยาบ คำด่านั้น ไม่ดีเลย เหมือนที่พราหมณ์พุดกับโคนันทิวีสาล ในการเดิมพันครั้งแรก ทำให้ต้องเสียทรัพย์แก่เศรษฐีและอับอายขายหน้า แต่ครั้นพราหมณ์กล่าวถ้อยคำที่ไพเราะเสนาะหู และเสริมสร้างกำลังใจให้แก่กัน ก็สามารถกู้ชื่อเสียงกลับคืนมาได้ และยังได้ทรัพย์สินอีกมากมาย เพราะคำพุดที่ไพเราะนั้นมีฤทธิ์มีอานุภาพ จะทำให้ผู้ฟังสบายใจและเกิดกำลังใจ ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

เพราะฉะนั้น เราจึงควรกล่าวแต่ถ้อยคำที่ไพเราะ เป็นคำพุดที่กลั่นออกมาจากใจที่ใสสะอาด และเป็นคำจริง เป็นคำพุดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เกิดผลดี ทั้งแก่ผู้พุดและผู้ฟัง

โคณันศิริสาธ

๔๘๐

พูดด้วยจิตที่ประกอบด้วยเมตตา และมีความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง ที่สำคัญจะต้องพูดให้ถูกกาลเทศะ คือรู้ว่าเวลาไหนควรพูด เวลาไหนไม่ควรพูด

สุดยอดแห่งคำพูดนั้น คือ คำพูดที่พูดแล้วทำให้ ลด ละ เลิก ในสิ่งที่เป็นความชั่ว หันมาทำความดีอย่างเต็มกำลัง และที่สำคัญที่สุด ต้องเป็นคำพูดที่น้อมนำใจ ให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ คำพูดอย่างนี้ ย่อมนำแต่ความสุขความเจริญมาให้ ทั้งแก่ผู้พูดและผู้ฟัง ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เข้าถึงพระธรรมกายได้โดยง่าย

คนที่จะมีวาจาสุภาสิตได้นั้น ต้องมีความคิดที่บริสุทธิ์ เป็นความคิดในทางสร้างสรรค์ จะมองใครก็มองด้วยจิตที่ประกอบไปด้วยเมตตา อยากจะให้ทุกคนมีความสุข ไม่เบียดเบียนกัน เมื่อความคิดบริสุทธิ์ คำพูดย่อมบริสุทธิ์ไม่เร่าร้อน เป็นวาจาสุภาสิต แต่ความคิดจะบริสุทธิ์ได้ ใจต้องหยุดนิ่งอยู่ ณ ต้นกำเนิดแห่งความบริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ด้วยการหมั่นเจริญสมาธิภาวนา ฝึกทำใจหยุดใจนิ่งที่ศูนย์กลางกายอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน